

Šmarje pri Jelšah. Dragi „Stajerc“, nekaj ti napišem, kar bi se naj med novice natisnilo in sicer: Ravno dne 30. marca me pot iz Šmarja pri Jelšah mimo Skaletove krčme pelje, v kateri se je ravno volitev obč. odbora za II. in III. razred šmarske okolice vršila. Zunaj tik ceste sem videl veliko množico volilcev; na obrazih se jim je videlo, kakor da bi se jim šlo za življenje, ali šlo se je pod vodstvom č. g. kaplana Sinkota in mežnarja za stolce obč. odbornikov. Ta klerikalna banda je spravila na volišče vse, kar leze in gre, ja še kraljevi je moral svoje berge pobrati in na volišče priklepsati in to vse za županski stolček Stoklasovega fanta in pa da bi ja enkrat v večnosti ne goreli. Ti katoliški volilci so hoteli pokazati moč katoličanstva; toraj proti nekatoličanom se gre. Napredni g. Matevž Hrup je v jedrnatem govoru razpravljal, da je to nesramno, da se može nasprotno politične stranke grdijo in blatijo, da niso katoličani. Ala, č. g. Sinko in mežnar, ti katere sta vidva v svojem srcu iz katoličanstva izbacnila, nimajo od hinavstva črne duše, niso farizeji, ampak pošteni kristjani, od katerih se je eden pozneje izrazil: da ako res ni katoličan, še gre k sv. maši in pridige pa noče poslušati, ampak od nje iz cerkve zbeži. In ravno iz tega vzroka storijo tudi drugi tako. Žalostno je, da se verniki pridig izogibljejo ter duhovnika ne spoštujejo, kakor so ga takrat, ko še ni politikoval, ampak Kristusovo vero učil. Poročevalec se še dobro spomni, da je duhovnik na sv. Treh kraljev že pred petdesetimi leti tako goreče pridigoval, da se je takrat v natlačeni cerkvi ljudstvo od pobožnosti na tla vrglo in pokleknilo. Zdaj pa le vun iz cerkve gre in mu hrbet pokazuje, rekši: saj nisem „katoličan“. Šmarčani naj politično oblast prosijo, naj se posebna komisija sestavi, da se ločijo katoličani od nekatoličanov; kar so deloma že č. g. Sinko, mežnar Parun in Stoklas storili. S tem si prihranijo stroške za povečanje farne cerkve, katere se namerava preurediti. Vera po farjih gor, po farjih dol! Amen!

Žiče pri Konjicah. Žički Brglez, uslužbenec pri knez Windischgrätzovi graščini kar besni s svojo gardo od jeze, da še ne sedi na županskem stolcu, sika kot kača; da še bode lahko škripal z zobmi, si je dal kar pol čeljusti nove napraviti. Kaj ne da, Naca! „Grozde se je prekislo“, je rekel zviti lisjak, ker je viselo previsoko. Le potrudite se, bode že, stegnite se! Mogoče vam nese ta služba več. Prav značilno se je izrazil neki Dražovaščan: „Če bodo nam kmetom graščinski hlapci komandirali, potem bomo daleč prišli“. O priložnosti še bomo opisali nekaj zanimivih prizorov s podatki vašega službenega stališča.

Kdo je kriv??

Kmetje na spodnjem Stajerskem! Kdo je kriv, da se je ustavila regulacija Drave, da se je vzelo deželi 8¹/₂ milijonov kron, da se je vrglo stotero delavcev na ceste, da se je kmetom napravilo za milijone kron škoda?

Prvaški poslanci so krivi, ker so s svojo obstrukcijo razbili deželni zbor!

Kdo je kriv, da se ni ničesar storilo glede velevažnih železnic (n. p. Sv. Lenart-Ptuj-Rogatec-Brežice ali Ormož-Ljutomer itd.)?

Prvaški poslanci so krivi, ker niso pustili deželni zbor delati!

Kdo je kriv, da kmeti ne dobijo več brezobrestnih posojil za prenovljenje vinogradov?

Prvaški poslanci so krivi! Oni niso pustili o temu v deželnem zboru sklepati!

Kdo je kriv, da se je vam nesrečnim kmetom, ki vam je toča ali suša vse vzela, vsako podpora odjedlo? Kdo je kriv, da ne dobite nič, čeprav ste podpre krvavo potrebnosti?

Prvaški poslanci so krivi, kajti oni so na češko komando preprečili, da bi vam deželni zbor to podpora dovolil!

Kmetje! Obrnite vašim škodljivcem hrbet!

Novice.

Blažena Kranjska! Naši prvaški voditelji po Stajerskem in Koroškem nam vedno pridigujejo, kako krasno je na Kranjskem vse urejeno in kako „trpi“ slovensko ljudstvo po naših pokrajinah. Zlasti glede šolstva se to javkanje vedno iz novega čuje. Orglar Grafenauer n. pr. ne more niti ust odpreti, brez da bi psoval koroške izborne šole in povzdigoval kranjsko šolstvo v deveta nebesa. In tako tudi tisti štajerski slovenski poslanci, kateri vpijejo bedasti klic „Proč od Gradca“... Zdaj pa je napisal neki slovenski profesor zanimivo knjigo „Schul- und Kulturend in Krain“, v kateri popisuje vse kulturne laži, vse škandalozne razmere kranjskega šolstva. Nekaj odlomkov iz knjige tega Slovenca naj omenimo! Tako piše: „Glavni vzrok šolske in kulturne bede na Kranjskem leži v prenapetem slovenskem narodnem fanatizmu. Zato imata Kranjska in Bukovina največ srednjih šol in največ ljudi, ki ne znajo brati in pisati. Na Kranjskem pride na 1 učno osebo okroglo 100 šolarjev. Več kot 100 šol pa jih je, kjer ima en učitelj 200 do 300 učencev podučevati. Zavodov za deco ni na Kranjskem, ob Božiču ni podaritev otrok. Zato pa uresničujejo politični mogotci procesije, romanje, Marijine družbe, pobožne teatre itd. To je menda pripravilnica za bodočo klerikalno visoko šolo v Ljubljani! Na Kranjskem se zahteva visoko šolo, za katero nimajo niti najmanjših kulturnih predpogojev; obenem se pa hoče šolsko dolžnost na 6 let znižati, šolske sobe pa so premajhne, da bi sprejele vse otroke. Velikanski švindl se dela še sedaj s slovenskim dekliskim licejem v Ljubljani, z „umetno-obrtno šolo“ itd. V zadnjo se pošila dečke, ki znajo komaj brati in pisati, in se jih pusti podučevati od čeških učiteljev. Še večje breme naložila bode davkoplačevalcem višja obrtniška šola v Ljubljani, ki se uresniči v blagor direktorja in novo nastavljenih čeških „bratov.“ Velikanske svote se izdaja za ta švindl, za eno občinsko oštarijo v Ljubljani se izda 160.000 K; — na drugi strani pa je 55 učnih moči brez vsacega spričevala (ponesrečeni srednješolci, organisti itd.), 137 učiteljskih služb ni zasedenih, ker primanjkuje profesorjev... Umetniško-obrtna šola v Ljubljani ima 5 oddelkov z 191 učenci in učenkami. Za teh 191 je nastavljenih 25 učiteljev. Na vsakih 7 učencev pride torej 1 učitelj!!! Letni izdatki znašajo mnogo čez 100.000 K. V ljudski šoli pride en učitelj na 300 učencev, v tej šoli za ljubljanske prvake pa en učitelj na 7 učencev. Tako piše slovenski narodnjak o razmerah na Kranjskem. In v take razmere bi naši prvaki privedli tudi radi naše štajersko-koroško prebivalstvo. Prvaki imajo slovensko ljudstvo vedno le za molzno kravo. Zato hočejo, da bi slovensko ljudstvo neumno ostalo in jih iz zaprejši vbogale ter se pustilo od njih striči... Ali časi se spreminjajo in ljudstvo ne veruje več prvaški hujskariji. Komur se zljubi na Kranjsko

— prosta mu pot! Ali mi ne dopustimo, da bi se Koroška in Stajerska raztrgali!

Velikonočno streljanje. Vsi pametni ljudje odobravorajo članek, ki smo ga z ozirom na večne nesreče ob velikonočnem streljanju v zadnji številki „Stajerca“ objavili. Vsak pametni človek mora tudi izprevideti, da je naravnost brezvestno, ako se daje neizkušeni, večinoma še otroški mladini nevarno streljivo v roke. In ravno tako soglašajo vsi pametni ljudje z nam, ko pravimo, da zamorejo edino duhovniki to grdo razvado odstraniti. Zanimivo pa je, kako se klerikalci napram tej žalostni zadevi obnašajo. Ko se je enkrat v deželnem zboru koroškem sklevalo o temu streljanju, so se farški poslanci vse pretege za to „staro navado“ zavzemali. Pri nas na Stajerskem sicer klerikalni listi nimajo poguma, da bi pisali za to razvado. Ali ravno tako nimajo poguma, da bi nastopili proti nje. Klerikalci so ravno vedno farizeji! Na eni strani so oni krivi vseh teh krvavih nesreč pri velikonočnem streljanju, na drugi strani pa nimajo poguma, da bi zanje odgovornost prevzeli... Klerikalci vedo prav dobro, da temelji njih moč ravno v takih grdi, barbaričnih razvadah. Kam bi prišla vsa klerikalna nadvlada, ko bi komedij in ceremonij in „navad“ te vrste ne bilo? Pri vsakem večjem „žeganju“ se fantje koljejo kakor mesarji, pri vsakem streljanju se zgodi nesreča, — klerikalci pa natihamo podpirajo te spomine na srednji vek. Mislijo si pač:

„Le nazaj, v blažene čase nazaj, ko so grmade svete gorele“...

Iz Spodnje-Stajerskega.

Posledice prvaške obstrukcije v štajerskem deželnem zboru se zdaj že po celi deželi čuti. Za nas se je z ustanavljenjem regulacije Drave in Pesnice napravila velikanska škoda, ki jo občutijo tisočeri s svojimi nedolžnimi družinami. Zdaj se nam poroča, da se je tudi regulacija dela ob Mürzi v Mürzhofnu ostavilo. Vzrok je: pomanjkanje denarja zaradi zločinske prvaške obstrukcije. Kakšne posledice bode imelo to zlasti v časih povodnij, si lahko vsakdo predstavlja. Cela dežela trpi vsled prvaških poslancev, ki se raje pokorijo češki komandi, nego potrebi ljudstva. Res, velika je odgovornost, ki so jo prevzeli slovenski poslanci s svojo brezsrčno obstrukcijo!

Pravica za vse! Prijatelj našega lista nam piše: Bil sem te dni enkrat dva dni zaporedoma na kolodvoru v Ptuj. Pri temu se je zgodilo, da je neki gospod skočil na vlak, ko se je ta ravno odpeljal. Postajenačelnik, zloglasni Reichl, je pustil takoj vlak ostaviti in je dotičnika kaznoval za 20 kron globe. Dobro! Mi ne bomo preiskavali, ali je imel Reichl prav ali ne. Ali drugi dan zgodilo se je isto. Zopet je skočil nekdo na odpeljavajoči se vlak in zopet se je istega vstavilo. — Ali — Reichl pa zdaj krivca nakrat ni kaznoval! Vprašamo: Kakšen mora biti človek, da ga ta Reichl kaznuje in kakšen, da ga pusti pri miru? Ali je kaznovanje odvisno od „protekcije“ tega Reichla ali morda od njegove volje? Mi bi to radi vedeli!

Novi avstrijski vojaški zrakoplov.

vojaške kroge velikanski pomen. Pred kratkem napravil je avstrijski oberleutnant Robert W. vitez pl. Hallborn zanimivo iznajdbo. Napravil je namreč zrakoplov, ki obstoji iz jeklenega pleha in je torej neprodoren za zrak. Na tem balonu

zamoglo bi se voziti tedne dolgo; kajti edini bencin in olje bi se moralo dobivati. Balon je 150 metrov dolg in košta okroglo pol milijon kron. Naša slika kaže celotni balon, v desni kotu pa iznajditelja.

Velikanski je na predek človeštva. Pred par desetletji še je vzletel prvi zrakoplov (Luftballon) v zrak. Vse ga je občudovalo. Danes pa se zamore te balone tudi voditi in pošiljati po lastni volji v kateri koli kraj. Letalne mašine za zrak vseh vrst se je izumilo in vsak dan se čita kaj novega. Naravno, da imajo zadeva zlasti v vojni veliki pomen. Pri S. v Ar. v Br. v Lipni. Brež.